

Een ontluisterend beeld van het Britse politieke bedrijf, rechtstreeks vanuit de coulissen van Westminster

Posted on 2 maart 2024 by Hans Wansink

Hij was topdiplomaat namens het Verenigd Koninkrijk in Irak en Afghanistan. Hij zag hoe funest de ingrepen van zijn regering uitpakten om daar orde op zaken te stellen. Rory Stewart besloot in 2010 dan maar zelf de politiek in te gaan.

Hij raadpleegde eerst de voorman van de liberaal-democraten. Die zei: als je ooit minister wil worden, moet je niet bij ons zijn, maar bij de Conservatieven.

Stewart had nooit op de Tory's gestemd, maar had het geluk dat er vanwege een schandaal rond declaraties van parlementsleden veel vacatures waren. Hij doorkruiste te voet het noordelijke kiesdistrict Penrith and the Borders en door deze intensieve campagne slaagde hij erin voor de Conservatieven in het Lagerhuis te komen. Het was het begin van een negen jaar durende politieke reis die Stewart langs diepe afgronden zou voeren.

Een feest voor liefhebbers van intriges

In zijn verslag *Op het scherpst van de snede* schetst Stewart vanuit de coulissen van Westminster een ontluisterend beeld van het uit de rails lopen van het Britse politieke bedrijf. Hij laat vele hoofdrolspelers door de mand vallen; slechts een enkele bondgenoot kan op bewondering rekenen. Stewarts boek is een feest voor iedere liefhebber van politieke intriges, kuiperijen en afrekeningen. Maar het is ook een belangrijke bijdrage aan de politieke geschiedschrijving van het Verenigd Koninkrijk.

Enigszins naïef verwachtte Stewart dat voor hem als buitenlandexpert de rode loper zou worden uitgerold. Het tegendeel bleek het geval. Partijleider David Cameron vond Stewart een verwaande kwast die het te hoog in zijn bol had. Cameron eiste van elke fractiegenoot dat die een *'teamplayer'* was. Medespeler was een eufemisme voor onvoorwaardelijke loyaliteit aan de leider.

Toen Stewart toch de brutaliteit had tegen een voorstel te stemmen van de regering om het Hogerhuis te hervormen, werd hij door de *whips* (de ordebewakers in de fractie) naar de achterste bankjes gedirigeerd. Daar stortte Stewart zich op de behartiging van de belangen van zijn agrarische kiesdistrict door het streekziekenhuis te redden, te zorgen voor breedbandinternet en voor verbreding van de A66. De beloning van zijn kiezers kwam in 2015 met bijna een verdubbeling van het aantal stemmen.

Met zijn charme, ijver en welsprekendheid bouwde Stewart in het Lagerhuis, in de partij en in de media aan een solide reputatie en een waardevol netwerk. Uiteindelijk kwam de erkenning in de vorm van een plekje in de regering van de hem goedgezinde Theresa May. Daar liep de eigenzinnige Stewart keer op keer op tegen een muur van tegenwerking, arrogantie, bedrog en incompetentie van collega's en ambtenaren.

Tegen het advies van zijn bevriende collega's pakte Rory Stewart een van de meest ondankbare klussen aan: het gevangeniswezen. De Britse gevangnissen waren overvol. Een derde van het personeel was wegbezuinigd. Via drones en gebroken ruiten kwamen de drugs ongehinderd binnen en op de binnenplaatsen lag het vuil hoog opgetast. Stewart trotseerde zijn subversieve ambtelijke top en nam het heft in eigen hand. Hij reisde van de ene naar de andere instelling en slaagde erin de verloedering te keren.

Geduchte rivaal van Boris Johnson

Intussen probeerde Theresa May de schade van het Brexit-referendum te beperken door vast te houden aan een douane-unie met de EU. Stewart deed alles om haar te helpen, maar dat bleek tevergeefs. May moest het veld ruimen. Om te voorkomen dat Boris Johnson, die intern de reputatie had van een klaploper en een leugenaar, maar zich naar buiten toe met succes als volkstribuun profileerde, de nieuwe premier zou worden, stelde Stewart zich tegenkandidaat.

Tot verrassing van vriend en vijand ontpopte Stewart zich bij het Britse publiek als een geduchte rivaal van Johnson. Maar achter zijn rug om kozen de parlementariërs eieren voor hun geld en hesen Johnson op het schild. Premier Johnson nam geen halve maatregelen en gooide Stewart uit de Conservatieve partij. Die begon op zijn beurt een nieuw leven als schrijver en presentator van de populaire podcast *The Rest is Politics*.

Rory Stewart: *Op het scherpst van de snede. Politiek van binnenuit*
(Prometheus) 444 pagina's, € 29,99.

Hans Wansink is historicus en journalist en publiceert over boeken in Wynia's Week. Hij was redacteur van NRC Handelsblad, Intermediair en de Volkskrant.

Wynia's Week verschijnt ook dit jaar 104 keer met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. Plus video's en podcasts. De donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!